

Eerste Kerstdag 2015

een *joods* Koning
een *aardse* Koning
een *hemelse* Koning

Bijbellezing: Lukas 2,1-20

Een joods Koning

Lang geleden is er in Bethlehem een *joods* Koning geboren, die werd neergelegd in een kribbe. Maar wat vreemd is: op bijna al de plaatjes en schilderijen die het Kerstgebeuren vertolken zien wij een blanke jongen in de kribbe liggen, een baby precies zoals onze baby's, Hollands welvaren zouden wij zeggen, soms zelfs met blond haar... Maar het was geen Hollander of welke blanke Europeaan dan ook... het was een Joods jongetje dat in de kribbe lag.

Als je de eerste hoofdstukken van het Lukasevangelie goed leest, zie je dat wij als heidenen (niet-joden) eigenlijk helemaal niet eens in het verhaal voor komen. Het gaat helemaal niet over ons en over onze koning..., maar over Israël en over *haar* nieuwe Koning. (Zie: Lukas 1, vers 32-33, vers 54-55, vers 67-69.) Van daaruit is het ook te begrijpen dat de engel in die nacht tegen de herders in de velden van Efratha sprak over 'grote blijdschap die voor heel het volk wezen zal'. Voor heel *het volk*, namelijk: voor het volk Israël. Vervolgens verschijnt er een hemels leger van engelen dat zingt of roept: 'Ere zij God, vrede op aarde, in mensen een welbehagen.' Maar ook hier: het gaat over Israël, want die mensen waarin God een welbehagen heeft... die mensen waar Gods verkiezende liefde allereerst naar uitging, dat is Israël. Als je het zo leest, dan vraag je je misschien af: wat doen wij dan eigenlijk rond de kribbe? Wat vieren wij nu eigenlijk...? Vieren wij met Kerstfeest dat *Israël* een nieuwe Koning heeft gekregen?...

Lukas beschrijft gelukkig later in zijn tweede boek, in het boek Handelingen, hoe de leerlingen van Jezus alle mogelijke grenzen over zijn gegaan om aan de niet-joden te vertellen dat deze Messias van Israël ook hun Koning wil zijn. Deze Koning der joden Die is geboren, is dus ook onze Koning. Maar ik denk dat belangrijk is dat wij vooral niet bij de kribbe zullen voordringen en de mensen die er het eerst stonden proberen weg te drukken om zelf ook bij het Kindje te kunnen knielen. Zij stonden er het eerst. *Deze joodse herders en deze woorden van de engel over het volk Israël herinneren mij eraan hoe wonderlijk en bijzonder het is dat ook ik door deze Koning Jezus, deze joodse Jongen in de kribbe ben gered...* Wat theologischer gezegd: het *genadekarakter* van mijn redding, van mijn zekerheid en geborgenheid wordt hier duidelijk zichtbaar: Hoe kan het dat ook ik in die rijkdom mag delen van deze joodse Koning? Waar heb ik dit aan verdiend? Dat deze Koning *ook mij* liefheeft... en zich bekommert om mijn veiligheid, mijn geborgenheid, mijn eeuwig leven? Het is een wonder dat ook ik bij de kribbe mag knielen... Ik, die mijzelf op geen enkel recht kan beroepen.... ik, die het ook helemaal niet heb verdiend... ik, die eigenlijk ook helemaal niet naar zo'n koning vroeg...? Dit Kindje in de kribbe... Die straks de kruisweg zal gaan om Zijn troon te

bestijgen... dit Kindje wil - wonderlijk maar waar - ook mijn Koning zijn... Ik mag mij bij die joodse herders aansluiten... en ik mag in verwondering en dankbaarheid in mijn hart sluiten dat dit Kind ook voor mij Zijn leven zal gaan geven...

Een aardse, menselijke Koning

Dat Jezus de geboren Koning van de joden is, laat ook zien op wat voor een oermenselijke manier Jezus naar de aarde is gekomen. Jezus is gewoon als een mens geboren ... een mensje die met zijn geboorte dus ook een bepaalde nationaliteit kreeg... die deel uit ging maken van een volk... die de gewoonten van een cultuur kreeg aangeleerd... en de normen en waarden van het gezin waar hij deel van uitmaakte. Gewoon zoals elk mens. Hij is dus ook voluit *menselijk* Koning, mens in al Zijn menselijke kwetsbaarheid. Men kon Hem vinden, zo zei de engel zelfs, in doeken gewikkeld en liggend in een kribbe. Omstandigheden die zijn menselijke kwetsbaarheid alleen nog maar sterker tot uiting brengen.

Dat zegt iets over hoe Jezus Koningschap is bedoeld: Zijn Koningschap zal getekend worden door menselijkheid, door eenvoudigheid, door armoede, door lijden. Jezus' Koningschap is getekend door lijden, door medemenselijkheid, door verzet tegen het onrecht, door opoffering en overgave. Ja, ook wonderen, dat ook. Ook wijsheid die mensen verbaasd deed staan. Maar ook dat menselijke: vermoeidheid, verdriet, angst... we zien het allemaal in Jezus' leven terug.

Ik denk dat dit heel belangrijk is tot ons door te laten dringen. Want daarom kom je deze dingen ook gewoon onder volgelingen van Jezus anno nu tegen: verdriet, vermoeidheid, angst..., pijn, lijden, een strijd om het leven... Jezus is namelijk niet gekomen om het allemaal even anders te maken! Hij is gekomen om dat alles met ons te delen. Om in al die facetten van ons leven, ook die donkere hoeken van ons bestaan, aanwezig te zijn. Jezus is niet gekomen om ons van gemakkelijke antwoorden te voorzien en alle problemen weg te toveren. Hij is gekomen om naast ons te staan... in onze plaats te staan.. om mijn leven tot Zijn leven te laten zijn.

Ik moet dat steeds weer beseffen, want soms vraag ik mij af hè: waar is het nu zichtbaar dat Jezus Koning is? Hij is toch als Koning der joden geboren? En Hij is toch na Zijn kruisweg als verheerlijkte Koning ook opgestaan? Hij is toch naar de hemel gegaan om ons van daaruit te regeren? Wat blijkt er dan van Zijn regering? Zie je er dan iets van dat Hij Koning is...?! Nee, Jezus stichtte geen wereldrijk met pracht en praal, waar mensen gewoon niet om heen zouden kunnen.... Jezus stichtte een Koninkrijk waar je met gemak omheen kan lopen, zonder dat je ook maar iets in je leven zou missen. Jezus dringt zich ook niet aan onze samenleving op, wanneer wij bezig zijn om het geloof juist buiten de deur van onze maatschappij te houden. Jezus' Koninkrijk is niet iets groots, verhevens, iets wat het journaal wekelijks haalt. Waar zie je dan Jezus' Koningschap? Nu, in het heel gewone, het heel menselijke, het alledaagse. Je ervaart Jezus' Koningschap daar waar zondaren het

wonder van vergeving wordt aangezegd. Daar waar mensen van hun schuld en schaamte worden bevrijd. Je ervaart Jezus' Koningschap daar waar met minderbedeelden het brood wordt gedeeld en voedselpakketten worden uitgedeeld. Je ervaart Jezus' Koningschap daar waar met de bedroefden wordt getreurd en met feestvierders wordt gelachen. Je ervaart Jezus' Koningschap daar waar kansloze mensen juist heel waardevol worden gevonden en mensen die het gemaakt hebben zich juist kleinmaken voor een ander. Je ervaart Jezus' Koningschap daar waar elkaar vergeving wordt geschonken en waar voor vijanden wordt gebeden. Je ervaart Jezus' Koningschap daar waar men zich oefent in geduld en in het niet-gelijk-hoeven-te-hebben. Je ervaart Jezus' Koningschap daar waar een gemeenschap bloeit, waar uit de liefde wordt geleefd en liefde wordt gegeven, zonder liefde terug te verwachten.

Jezus is een Joods Koning. Dat brengt mij tot bescheidenheid en verwondering dat Hij ook mijn Koning wil zijn. Maar Jezus is ook een voluit menselijk Koning. En dat stelt mij de vraag: zoek ik Jezus niet te hoog? Hij is hoogverheven, inderdaad. Maar Hij is ook heel nabij. Hij is nabij, ook in mijn ziekte, ook in mijn worsteling. Maar ook in het contact met die ander. In de liefde die ik ontvang. Ja, in die simpele Kerstkaart, of die kleine attentie, of die vrijwilliger die even wat voor mij heeft gedaan, of die kracht die ik ervaar om te vergeven... Kleine tekenen die verwijzen naar Jezus' Koningschap.

Een hemels Koning

Maar Jezus is ook een hemels Koning. Dat is het derde, wat uit de berichtgeving van de engel duidelijk wordt. Hij is niet alleen een joods Koning en een menselijk Koning, maar ook een hemels Koning, een Koning die de macht van alle aardse machthebbers zal doen verbleken. 'Heden is voor u de Redder (Zaligmaker) geboren... Christus, de Heer', zo zei de engel. Nu, 'Redder' en 'Heer', dat zijn titels waar de keizer in Rome zich mee liet vereren. Je proeft daardoor gewoon de spanning in de Kerstgeschiedenis zoals Lukas deze beschrijft: keizer Augustus, de redder en heer, is druk bezig om zijn macht te consolideren..., en ondertussen wordt er in een heel klein stadje in een uithoek van zijn wereldrijk een Baby geboren die de ware Redder en Heer zal blijken te zijn. En terwijl allemaal onderdanen van keizer Augustus waarschijnlijk in de herbergen van Bethlehem zijn gestationeerd, zodat er voor de gewone jood geen plaats meer was in de herberg..., wordt er door een engelenleger krijgsleuzen uitgeroepen: 'Eer aan God. Vrede op aarde!'

Deze Jezus is o zo menselijk..., maar door deze menselijke Jezus zal het hele wereldgebeuren onder spanning komen te staan.

Ja, soms zie je daar nog helemaal niets van. Dat vertelde ik al. En zeker in onze tijd, waarin allemaal landen zich met elkaar aan het meten zijn, stoere taal naar elkaar uitslaan, boycotten worden afgekondigd... onze tijd waarin er allemaal coalities moeten worden gevormd om bepaalde vijanden tegen te gaan. Wat zie je nu van Jezus' Koningschap? Waar te midden van al

die koningen, presidenten, coalities en bondgenootschappen bevindt Hij zich?

Ik vertelde al dat wij Jezus' macht en heerlijkheid juist op een andere manier moeten zoeken, in het menselijke, in het heel eenvoudig menselijke. Maar we krijgen ook nog een andere bemoediging, want: terwijl er in die eenvoudige kribbe een pasgeboren Kindje ligt te slapen... brak in de nacht niet ver daar vandaan de hemel open en was er een overweldigend groot hemels leger zichtbaar en hoorbaar. Het was maar even te zien..., maar lang genoeg om de herders in de benen te krijgen. Dat hemels leger vormt de achtergrond van die eenzame strijd die dit Kindje tegemoet zou gaan. Dat hemels leger laat zien: God regeert. Door de nacht heen. God regeert, over alle machten en krachten. Ook al zijn wij alleen maar de menselijke kant van het wereldgebeuren en boezemt dat ons soms zo'n angst in en brengt dat ons in verlegenheid. God in de hemel, de Heer van alle hemelse legermachten, regeert, regisseert, overziet en brengt het alles tot Zijn doel. Dat had keizer Augustus nooit kunnen denken. Dat hadden die mensen in Bethlehem nooit durven geloven. In deze eenvoudige, menselijke geboorte te Bethlehem, zie ik Gods grootheid en macht, Gods wijsheid en leiding, Gods nabijheid en trouw. Het leger van engelen getuigt ervan.

Laat ik mij daar maar aan vasthouden... voor alle nachten waar ik nog doorheen moet... en voor alle oermenselijke dingen die ik nog tegen zal komen in mijn leven. Er is met Kerst meer gebeurd dan een menselijke geboorte van een Joods jongetje. Het was de geboorte van een hemelse Koning. Gods macht en Gods wereldheerschappij werd vlees en bloed, mens zoals ik.

Ik zou u en mijzelf willen oproepen om al de drie aspecten van Jezus' Koningschap in het oog te houden:

Hij is een Joods Koning. Wat een wonder en een genade dat wij dan ook in deze Koning onze Redder mogen zien!

Hij is een menselijk Koning, waarin Hij laat zien dat Zijn Koningschap onder ons in het heel menselijke en het medemenselijke gestalte krijgt.

Hij is een hemels Koning, waardoor wij niet bang hoeven te zijn voor welke machten of krachten ons leven ook angst inboezemen en in de greep houden. Aanbidt Hem als de Koning der joden, Davids Zoon... als de menselijke Koning, mens zoals wij... als de hemelse Koning Die eens alle eer van engelen en mensen, en van alle machten en krachten zal ontvangen.

*Lof zij de Heer,
de Heer van alle heren
Verlosser is Hij,
de Zoon van God uit Davids huis
Hosanna in de hoge
God is met ons, Immanuel*